

บทที่ 4

ผลการวิจัย/การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า กรณีศึกษา : ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนและช้างป่า ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี 2) ศึกษาแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างคนกับช้างป่าตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

4.1 ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

การศึกษา เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า กรณีศึกษา : ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1,4,5,8 และหมู่ที่ 9 ที่มีปัญหาช้างป่าออกมาหากินนอกพื้นที่ป่าและสร้างความเสียหายมากที่สุด และชาวบ้านในพื้นที่หมู่ที่ 1,4,5,8 และหมู่ที่ 9 ที่ได้รับผลกระทบและความเสียหายจากช้างป่าเข้าทำลายพืชไร่ พืชสวน เสียหายเป็นอย่างมาก จำนวน 20 ครัวเรือน จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า เกิดจาก 2 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1.1 การเพิ่มขึ้นของประชากรในชุมชนพวา

1.2 ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม

1.1 การเพิ่มขึ้นของประชากรในชุมชนพวา

ความต้องการพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจของชาวบ้านในพื้นที่และบุคคลนอกพื้นที่ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่า การเพิ่มขึ้นของประชากรในระยะ 50 ปีที่ผ่านมาประเทศไทย มีจำนวนการเพิ่มขึ้นของประชากรค่อนข้างสูง สิ่งที่เป็นผลกระทบตามมาคือ ความต้องการหาที่ทำกิน และที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จากจำนวนประชากรในพื้นที่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นนี้ เมื่อเติบโตจนถึงวัยทำงานแล้วจะมีวิธีการในการทำงาน เพื่อประกอบอาชีพ 3 แนวทาง คือ 1) ทำเกษตรกรรม 2) ทำงานรับจ้าง 3) ทำงานด้านบริการ สำหรับประชาชนในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี เดิมประชากรส่วนใหญ่มีพื้นฐานประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น การทำสวนทุเรียน สวนมังคุด เงาะ สับปะรด กล้วยไข่ และสวนยางพารา ฯลฯ เมื่อประชาชนในพื้นที่มีพื้นฐานด้านการเกษตร ดังนั้นทางเลือกแรกของประชากรส่วนใหญ่มักจะเลือกอาชีพเกษตรกรรมตามบรรพบุรุษ ๕ แต่ก็ยังมีประชาชนบางส่วนไม่อาจจะประกอบอาชีพได้ทั้งหมด เพราะ

เรื่องพื้นที่ทำกินมีจำกัด ดังนั้นประชากรส่วนที่เหลือจากเกษตรจึงโยกย้ายไปทำงานรับจ้างซึ่งส่วนมากอยู่ในภาคอุตสาหกรรมในแถบจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก และอีกส่วนหนึ่งก็หันไปทำงานด้านบริการ สำหรับงานรับจ้างและงานบริการนั้นใช้พื้นที่ในการทำงานน้อย แต่ภาคเกษตรกรรมมีความจำเป็นในการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกค่อนข้างมาก ดังนั้นเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น และประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ก็เลือกที่จะประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรตามเดิม ส่งผลต่อความต้องการใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดการแสวงหาพื้นที่ทำกินใหม่ โดยเข้าไปยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออาศัยอยู่ แฝว่ถาง เผาป่า หรือทำให้ป่าที่อุดมสมบูรณ์เสื่อมสภาพ ความต้องการพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า ทำให้พื้นที่ป่าลดลง ส่งผลให้ช้างป่ามีที่อยู่อาศัยแหล่งตามธรรมชาติ พืชอาหาร และแหล่งน้ำลดน้อยลง จนช้างป่าต้องพากันอพยพออกจากป่าที่อยู่อาศัยออกมากัดกินพืชไร่ พืชสวน และทำลายพืชไร่ พืชสวนของชาวบ้านตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินอื่นๆ ของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี หากพิจารณาถึงบริบทชุมชนพวาในอดีต จะพบว่าแต่เดิมชุมชนพวาเป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกลความเจริญในลักษณะของการคมนาคมขนส่งที่ยากลำบากในการเดินทางทั้งในลักษณะของความเจริญจากภายนอกที่จะเข้าถึงชุมชนพวา และจากคนในชุมชนพวาที่จะเดินทางออกจากชุมชนไปยังตัวเมืองอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตนั้นชุมชนพวาไม่สามารถติดต่อกับสังคมภายนอกได้อย่างสะดวก ด้วยข้อจำกัดของเส้นทางการคมนาคมที่ยังเป็นถนนดิน เป็นหลุมเป็นบ่อ และยวดยานพาหนะในการเดินทางทำให้เป็นอุปสรรคต่อการติดต่อสื่อสารกันของคนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ชุมชนพวา การเดินทางออกไปนอกพื้นที่ชุมชนพวาจะต้องมีสาเหตุ เหตุผลที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น เช่น ไปร่วมงานแต่งงานญาติ หรืองานศพญาติสนิท เท่านั้น เพราะการเดินทางในสมัยอดีตเพื่อเดินทางออกนอกพื้นที่จะเกิดอันตรายนานับประการทั้งอันตรายจากสัตว์ป่าดุร้าย เช่น ช้าง เสือ กูบิซ เป็นต้น อีกทั้งการเดินทางออกจากพื้นที่อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บ ซึ่งชาวบ้านเรียกว่าไข้ป่า ด้วยอุปสรรคที่กล่าวมาการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่างคนกับสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับช้างป่า จึงอยู่กันด้วยถ้อยทีถ้อยอาศัยไม่เบียดเบียนกัน ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน คนในชุมชนพวามีทัศนคติต่อช้างป่าอย่างเป็นมิตรมากกว่ากว่าการเป็นศัตรู และจากลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านที่อาศัยอยู่มาตั้งแต่สมัยเข้ามาจับจองพื้นที่ดั้งเดิม มีข้อค้นพบว่าในอดีตเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ไม่เคยพบเห็นเหตุการณ์ หรือเคยได้ยินข่าวสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าเลย กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“ไม่เคยพบช้างในบริเวณที่ตั้งชุมชนเลย ส่วนใหญ่ช้างจะหากินในป่าซึ่งเมื่อก่อนป่าไม่สมบูรณ์มาก แถวนี่ก็ยังเป็นป่า โอกาสที่คนจะเจอช้างน้อย สมัยก่อนช้างจะมีลักษณะใจดีไม่ค่อยดุร้าย ถ้าเจอช้างก็ต่างคนก็ต่างหลบ คนที่นี้มีทัศนคติที่ติดต่อกับคนในพวาส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อช้างในด้านบวกคนไม่รังแกหรือทำร้ายช้าง ช้างก็ไม่เคยทำร้ายคน” (อโนมา แสนสุด.สัมภาษณ์.2562)

จากการศึกษาของ (งามอาภา วัฒนอังกูร .2560) การบุกรุกป่าในพื้นที่ชุมชนพวาค่อยๆ เริ่มเห็นเค้าลางเมื่อสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (พรช.) จังหวัดจันทบุรี ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างถนนอัดดินขึ้นเมื่อ พ.ศ.2531 ทำให้การเดินทาง ด้วยเส้นทางคมนาคมขนส่งจากชุมชนพวาสามารถเชื่อมโยงกับเขตสามย่าน หรืออำเภอแก่ง จังหวัดระยอง และตัวอำเภอนายายอาม และพื้นที่ใกล้เคียงอื่น ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้มีประชาชนต่างถิ่นเริ่มเดินทางเข้า

มาจับจองที่ดินทำกินและสร้างที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ถึงแม้ว่าที่ดินบริเวณตำบลพวา อำเภอกง่างแมว จังหวัดจันทบุรี ทั้งหมดถือว่าเป็นป่าสงวนแห่งชาติ แต่ประชาชนที่เดินทางเข้ามาจับจองมีความมุ่งหวังว่าในอนาคตสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี สาขาอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีขอบเขต อำนาจ หน้าที่ในการออกเอกสารสิทธิ์ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอกง่างแมวทั้งหมด จะออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินให้กับประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เมื่อมีประชาชนกลุ่มแรกเข้ามาอยู่อาศัยและสามารถประกอบอาชีพได้ดีและมีประโยชน์ ก็มักจะบอกพรรคพวก และญาติพี่น้องให้เดินทางมาร่วมจับจองในลักษณะที่เรียกว่า ปากต่อปาก พวกเขาต่อพวกเขา ญาติต่อญาติ ประกอบกับราคาที่ดินในพื้นที่อื่นมีราคาสูงมาก เมื่อเทียบกับราคาที่ดินในชุมชนพวา อีกทั้งการขยายตลาดผลไม้ โดยเฉพาะทุเรียน ไปยังประเทศจีน ซึ่งคนจีนส่วนใหญ่นิยมรับประทานทุเรียนจากประเทศไทย ทำให้เกิดความต้องการพื้นที่ปลูกทุเรียนเพื่อส่งออกไปยังประเทศจีน ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่า จนทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างในปัจจุบัน กรณีดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์ ที่ว่า

“พี่ชายผมเขามาแต่งงานกับคนที่นี่ และเขาก็ชวนผมให้ย้ายมาอยู่ที่นี่ซึ่งเมื่อก่อนผมอยู่ที่อำเภอกง่างแมว ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองมีเฉพาะที่ปลูกบ้านไม่กี่ตารางวา เขาก็บอกที่นี่ไม่ใช่ที่มีเอกสาร แต่เป็นที่จับจองตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ แต่ก็สามารถซื้อขายได้โดยให้ผู้ใหญ่บ้านเซ็นชื่อรับรอง ซึ่งมีราคาไม่แพงมีเงินไม่กี่พันก็ซื้อได้เป็น 10 ไร่” (สุข แสงสิงห์.สัมภาษณ์. 2562)

เมื่อพิจารณาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอกง่างแมว จังหวัดจันทบุรีทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากที่ดินพื้นที่ป่าบริเวณชุมชนพวา ของชาวบ้านซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา จากการศึกษาของงามอาภา วัฒนอังกูร (2560) หลังจกมีการพัฒนาด้านการคมนาคมขนส่ง จากถนนออดดินมาเป็นถนนลาดยางแอสฟัลติกซ์ ชุมชนพวามีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในลักษณะทวีคูณ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนที่มาอยู่ในพื้นที่ชุมชนพวาก่อนก็จะชักชวนพรรคพวก และญาติพี่น้องให้เดินทางมาจับจองบ้าง หรือทำการซื้อขายในราคาถูกลงบ้าง อีกทั้งผู้อาศัยอยู่เดิมและผู้เข้ามาใหม่มีการขยายครัวเรือนด้วยการแต่งงานระหว่างกัน กระทั่งทำให้เกิดจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของประชากรดังกล่าว ส่งผลทำให้มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอต่อปริมาณของประชากรที่เพิ่มขึ้น ผนวกกับความความจำเป็นด้านเศรษฐกิจของตนเองและของครอบครัว ทำให้มีการบุกรุกป่าเป็นบริเวณกว้างในเวลาอันรวดเร็ว กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ที่ว่า

“สมัยก่อนใครมีญาติพี่น้องอยู่ตรงไหน เวลาเข้ามาอยู่ก็อยากได้ที่ใกล้ๆกัน หรืออยากได้ที่ตรงไหนก็สามารถจับจองหรือซื้อสิทธิ์จากคนที่มาจับจองก่อนได้ไม่แพง ส่วนใหญ่ก็เป็นพี่น้องกัน พื้นที่ว่างเปล่ามีมากเลยไม่มีปัญหาอะไร แต่พอคนรู้จักเริ่มเข้ามาอยู่มากขึ้นก็เริ่มมีการแก่งแย่งกันใครดีใครได้” (ภาสกร สุขสถิต.สัมภาษณ์.2562)

จำนวนประชากรในชุมชนพวาจากข้อมูลการทะเบียนราษฎรที่สามารถแสดงให้เห็นว่าจำนวนประชากรในอดีตเมื่อปี พ.ศ.2537 มีจำนวนประชากร แยกเป็นเพศชาย 3,590 คน เพศหญิง 3,255 คน รวม 6,845 คน (งามอาภา วัฒนอังกูร.2560) และจำนวนประชากรใน ปี พ.ศ.2562 , แยกเป็นเพศชาย 5,399 คน เพศหญิง 5,270 คน รวม 10,669 คน (ฐานข้อมูลพื้นฐานชุมชนเทศบาลตำบลพวา . ออนไลน์ .2562) และเมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบจำนวนประชากรตามฐานข้อมูลการ

ทะเบียนราษฎร สามารถชี้ให้เห็นว่าจำนวนประชากร ตำบลพวาจากปี พ.ศ.2537 ถึงปี พ.ศ.2562 จำนวนประชากรในพวามีอัตราการเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 64.18 การเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากของ ประชากร ตำบลพวา เกินกว่าร้อยละ 60 ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้สูงอายุ ท่านหนึ่งที่ว่า

“ก็คนเขายากจน ต้องการที่เข้ามาหากิน อพยพมาจากหลายที่ส่วนใหญ่มาจาก อีสาน พอคนมาเยอะขึ้นก็เข้าไปจับจองพื้นที่ และก็ค่อยๆ บุกรุกป่าไปที่ละเล็กละน้อยเรื่อยๆ ตาม กำลังของตัวเอง”

การบุกรุกพื้นที่ป่าของประชาชนทำให้พื้นที่ป่าลดลง ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้อง กับข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพรรณพืช ที่แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เดิมคือป่าพนมสารคามอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศมีอาณาเขตติดต่อกัน 5 จังหวัด คือ จังหวัด ฉะเชิงเทรา, ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี และสระแก้ว เดิมเป็นป่าผืนใหญ่ติดต่อกับป่าในประเทศกัมพูชา ต่อมาถูกบุกรุกทำลายจนแทบไม่เหลือสภาพป่า ในปี พ.ศ.2510 ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดมีพื้นที่ประมาณ 5 ล้านไร่ แต่ในปัจจุบันเมื่อรวมพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั้งหมดได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ,เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว , อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง , อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ มี พื้นที่รวมกันเหลือเพียงประมาณ 1,198,077 ไร่ (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพรรณพืช.ออนไลน์. 2562) การทำลายป่าไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสัตว์ป่า อันเป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างคน กับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี

การลดลงของป่าไม้ที่เป็นผลจากการบุกรุกทำลายป่าดังกล่าว ได้เป็นปัจจัยและ เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ช้างป่าขาดที่หากินและที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ การลดลงของพื้นที่ป่าดังกล่าว เป็นเหตุทำให้ช้างป่าเกือบทุกเชือกต้องพากันเดินทางออกมากัดกินพืชสวน พืชไร่ ของชาวบ้านอย่าง หลีกเลียงไม่ได้ ทั้งนี้ช้างเป็นสัตว์ที่มีชีวิตจำเป็นต้องกินอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกาย เพื่อดำรงชีวิตให้อยู่ ได้ โดยช้างจะกินอาหารประมาณร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวต่อวัน หรือประมาณวันละ 200 - 400 กิโลกรัมต่อตัว เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ขนาดใหญ่ต้องกินอาหารเป็นจำนวนมาก ซึ่งปริมาณความต้องการอาหารของช้างสอดคล้องกับข้อมูลของสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับที่ 3 ว่าการนอน หลับพักผ่อนโดยปกติของช้าง มีระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 3-4 ชั่วโมงเท่านั้น เวลานอนของช้างจะอยู่ ในช่วงระหว่างเวลา 23.00 - 03.00 น. ของวันรุ่งขึ้นเนื่องจากช้างใช้เวลาอนน้อย ช้างจึงใช้เวลาที่ เหลืออยู่ส่วนมากในการกินอาหาร เวลาเดินทางไปไหนช้างก็กินอาหารไปตลอดทาง ช้างเชือกหนึ่งจะ กินอาหารและหญ้า คิดเป็นน้ำหนักประมาณ 250 กิโลกรัมใน 1 วัน เนื่องจากช้างไม่มีกระเพาะพิเศษ สำหรับเก็บอาหารไว้สำรอง แล้วสำรองออกมาเคี้ยวเอื้องในยามว่าง เหมือนดังเช่นวัวควายช้างจึงต้อง กินอาหารตลอดเวลา กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ช้างเขาตัวใหญ่กินหญ้ามาก ผมเห็นช้างจะหากินตลอดเวลาถ้าเขาไม่นอนนะ เหมือนเขาหิวตลอด ผมว่าเป็นธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตต้องการอาหารเมื่อหิว ที่เขาออกมาหากินนอกป่า มากินในสวน ช้างเขาก็คงมองว่ามันคืออาหารนะ แล้วที่สร้างความเสียหาย ช้างเขาคงไม่รู้หรือกว่าทำ ให้ใครเดือดร้อน” (ประทวน เดียวเด่น. 2562)

กล่าวโดยสรุป ผลการศึกษาคั้งนี้มีข้อค้นพบที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดความ ขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ว่ามีสาเหตุมาจาก

จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 60 และจำนวนพื้นที่ป่าตามธรรมชาติลดลง ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้คนกับช้างป่ามีระยะของลักษณะการดำเนินชีวิตใกล้ชิดกันมากกว่าในอดีต คนและช้างป่าจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากพื้นที่ร่วมกัน เกิดการเผชิญหน้ากันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

1.2 ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า : กรณีศึกษาตำบลพวา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง ที่เกิดปรากฏการณ์ความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า โดยมีโขลงช้างป่าจากเขาชะเมา และเขาช่องลม ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ออกมาบุกรุกกัดกินและทำลายพืชสวน พืชไร่ของชาวบ้าน ผลการศึกษาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และอาศัยแนวทางการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับพื้นที่ และการประกอบอาชีพปัจจุบันจากคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนและประชาชนที่มีอายุมาก และอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลพวาไม่น้อยกว่า 30 ปี การศึกษาครั้งนี้ มีข้อค้นพบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม (Free Economy) หรือทุนนิยม (Capitalism) ซึ่งกลไกของราคาพืชเศรษฐกิจ เช่น ราคาทุเรียน ในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีดังกล่าว ใช้ราคาสินค้าที่เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก เป็นตัวตัดสินใจพื้นฐานด้านการผลิต กล่าวคือชาวบ้านตัดสินใจว่าจะผลิตพืชเชิงเดี่ยวที่มีมูลค่าสูง เป็นจำนวนมาก โดยดูแนวโน้มความต้องการของพ่อค้าเป็นหลัก ถ้ามีผู้บริโภคต้องการพืชชนิดใดมากก็จะปลูกมาก เมื่อเป็นดังนั้นก็เกษตรกรหรือชาวบ้านก็จะเพิ่มกำลังการผลิต พืชสินค้าชนิดนั้นๆ เพราะแน่ใจว่าจะขายได้ราคาสูงอย่างแน่นอน อันเกิดจากการสร้างกลไกทางการตลาดของระบบการตลาดแบบเสรี ส่งผลต่อแนวคิดและเกิดเป็นพลวัตของระบบเศรษฐกิจในชุมชนพวา เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากการศึกษาของงามอาภา วัฒนอังกูร (2560) ชุมชนพวามีพัฒนาการเข้าไปสู่ยุคเศรษฐกิจเพื่อการขาย เมื่อส่วนราชการได้จัดทำโครงการพัฒนาชุมชน โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเกี่ยวกับสาธารณูปโภค โภคอันเป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ระบบไฟฟ้า และประปา เป็นต้น โครงการพัฒนาดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด จากอดีตที่ชาวบ้านในชุมชนพวาทำมาหาเลี้ยงชีพโดยอาศัยความสัมพันธ์กับธรรมชาติเป็นหลัก มีลักษณะของสังคมชนบท (Rural Society) หรือที่เรียกว่าสังคมแบบชาวบ้าน (Folk Society) ประชาชนจะแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีฐานรากมาจากขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ประชากรชุมชนพวามีความสัมพันธ์แบบปฐมนิคม ประชากรอยู่ตามธรรมชาติ ไม่หนาแน่นมีการแข่งขันกันน้อย สภาพการครองชีพต่ำ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำให้ต้องพึ่งพาอาศัยแรงงานแลกเปลี่ยนกัน มีความใกล้ชิดกัน จึงมีความสนิทสนมกัน ลักษณะครอบครัวมีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้น เป็นหน่วยที่สำคัญทางเศรษฐกิจช่วยกันทำงาน ทำเครื่องมือ เครื่องใช้ ประชากรพวาส่วนใหญ่ยึดมั่นอยู่กับขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ค่านิยมในเรื่องคุณงามความดีในทางศาสนา เป็นตัวควบคุมความประพฤติ แต่ในปัจจุบันชุมชนพวามีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ด้านการคมนาคมเดินทางด้วยเท้าจากอดีตผ่านถนนดิน มาสู่ยานพาหนะที่เป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์บนถนนลาดยาง จากการอาศัยความสว่างจากตะเกียงก็เปลี่ยนมาเป็นการใช้ไฟฟ้า

ที่แวดล้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม คอมพิวเตอร์ และอื่นๆ เป็นต้น

การดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามระบบเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของชุมชนพวาค่อยๆ ลดลง วิถีชีวิตของชาวบ้านที่เคยมีความผูกพันกับกับธรรมชาติ เช่น ความสัมพันธ์กับพื้นที่ ความสัมพันธ์กับผืนป่า และความสัมพันธ์กับช้างป่าก็ค่อยๆ เลือนหายไปด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ว่ามีโขลงช้างป่าได้ออกมาหากินนอกพื้นที่ป่า และมากัดกินทำลายพืชสวน พืชไร่ของชาวบ้าน จนได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ความเสียหายดังกล่าวเป็นตัวทวีปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของนางมาอาภา วัฒนอังกูร (2560) ที่ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ โดยอาศัยการลำดับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในอดีตที่เกิดขึ้นเพื่ออธิบายให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมที่ชาวบ้านชุมชนพวากำลังประสบจนก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียด ที่ปรากฏดังนี้

พ.ศ.2532 นโยบายเปลี่ยนสนาามรบเป็นสนาามการค้าของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คนที่ 17 ของประเทศไทย ได้ประกาศนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และแนวทางการทูตแนวใหม่ คือการเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศในกลุ่มอินโดจีนกับประเทศไทยให้เป็นสนาามการค้า ที่มุ่งสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศต่างๆ กลุ่มอินโดจีน นโยบายนี้สามารถทำให้การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ที่สร้างรายได้เข้าประเทศอย่างมหาศาล มูลค่าการค้ากับกลุ่มประเทศอินโดจีน เพิ่มสูงขึ้นจาก 300 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2531 เพิ่มเป็น 1,200 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2532 เพิ่มเป็น 2,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2533 เพิ่มเป็น 122,256 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2561 และมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นถึง 131,464 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2562 (กองร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ. ออนไลน์. 2562)

จากวันนั้นมาถึงปัจจุบัน มีระยะเวลาผ่านมาเกือบ 30 ปี นโยบายเปลี่ยนสนาามรบให้เป็นสนาามการค้า ที่ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้เริ่มต้นไม่เพียงสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในกัมพูชาได้จริงเท่านั้น แต่ผลสำเร็จของนโยบายดังกล่าว ยังทำให้เศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอาเซียนขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี อีกทั้งจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีเขตพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา จึงได้รับผลดีของนโยบายเศรษฐกิจดังกล่าวด้วย ส่งผลให้ชุมชนพวาได้เริ่มรับแนวคิดเกี่ยวกับระบบทุนนิยมมาใช้ ส่งผลให้เกิดการบริโภคนิยมในหมู่ประชาชนในชุมชนพวาอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน นับแต่นั้นมาชุมชนพวาก็ได้เปลี่ยนการผลิตเพื่อยังชีพมาเป็นยุคเศรษฐกิจเพื่อการค้าขาย ในขณะที่เดียวกันที่ทางราชการได้ดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนพวาขึ้นจนเกิดมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ ความสะดวกสบายด้านสาธารณูปโภคดังกล่าว จึงเกิดกระบวนการซื้อขายสินค้าต่างๆ มากมาย มีทั้งการซื้อขายแบบผ่อนส่งที่เข้ามาให้บริการเพื่อความสะดวกถึงหมู่บ้าน เรือนชาน ผลที่สุดก็คือปัญหาของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนพวาก็คือปัญหาหนี้สิน ทั้งที่เป็นหนี้สินในระบบที่เกิดจากความจำเป็นที่ต้องที่ต้องการนำเงินมาใช้จ่ายในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกองและยางพารา เป็นต้น ชาวบ้านที่ไม่สามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้ การศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า ชาวบ้านพวามีหนี้สินเพราะเกิดจากพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เป็น

ผลมาจากลัทธิการบริโภคนิยมซึ่งเป็นผลของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่แพร่หลายเข้ามาสู่ชุมชน ทำให้ประชาชนชุมชนพวามีการใช้จ่ายเงินมากกว่าเงินรายได้ที่ตนเองได้รับที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการบริโภคนิยมได้แพร่หลายไปสู่ชาวบ้านพวอย่างรวดเร็วทางสื่อโทรทัศน์ ที่มีการโฆษณาสินค้าต่างๆ ทั้งที่เป็นสินค้าที่จำเป็น และสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ การโฆษณานั้นเป็นตัวกระตุ้นให้ชาวบ้านอยากได้สินค้านั้น เช่น บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ และสินค้าอื่นๆ นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้วยังมีสื่อที่เป็นสารสนเทศต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ที่จะมีการส่งข้อความมาแจ้งโปรโมชั่นสินค้าต่างๆ ซึ่งระบบการโฆษณาในปัจจุบันจะพยายามทำให้ชาวบ้านใช้ความคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับตัวสินค้าน้อยที่สุด และโน้มมน้าว ชักจูงใจให้รู้สึกอยากได้มากที่สุดในการตัดสินใจซื้อสินค้า อีกทั้งยังพบว่าการบริโภคนิยมของชาวบ้านพวา นอกจากจะมีในรูปแบบของการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ แล้ว ยังมาจากระบบสินเชื่อต่างๆ ทั้งสินเชื่อสินค้า และสินเชื่ออื่นๆ จากสถาบันการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ (อ้างถึงในงามอภา วัฒนอังกูร. 2560) ที่ว่าผลกระทบจากการที่ชาวบ้านชุมชนพวาจำเป็นต้องดำเนินชีวิตที่ผูกพันอยู่กับการบริโภคนิยม นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2536 การมีชีวิตในระบบเศรษฐกิจเงินตราและลัทธิการบริโภคนิยมทำให้ชาวบ้านชุมชนพวาต้องประสบภาวะหนี้สินเรื้อรังจนกลายเป็นวงจรปัญหาของชุมชนพวา โดยเริ่มกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาอำเภอแก่งหางแมว เพื่อนำมาลงทุนปลูกยางพารา และการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เพื่อหวังจะมีรายได้เป็นกอบเป็นกำแต่เมื่อผลผลิตออกมาชาวบ้านไม่สามารถนำเงินไปใช้หนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้เนื่องจากเงินที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิตจากการเกษตรถูกนำไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเสียเป็นส่วนใหญ่ ชาวบ้านชุมชนพวาจึงหาทางออกด้วยการกู้เงินนอกระบบจากในและภายนอกชุมชนมาใช้หนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

จากการลงพื้นที่และการจากศึกษาเอกสาร พบว่า ชุมชนพวามีพื้นที่ปลูกยางพารา มากถึง 84,032 ไร่ พื้นที่สวนผลไม้ 42,162 ไร่ และพื้นที่ปลูกพืชไร่ พืชผัก 15,465 ไร่ กรณีดังกล่าว ทำให้เห็นว่ายางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของชาวบ้านชุมชนพวา ฉะนั้นรายได้ที่เป็นเงินตราที่นำมาจับจ่ายใช้สอยในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนพวาส่วนใหญ่จึงมาจากการขายผลผลิตจากยางพารา ประกอบปัจจุบันเกิดปัญหาราคายางพาราตกต่ำทำให้รายได้ของชาวบ้านชุมชนพวา ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย สอดคล้องกับรายงานสถานการณ์ราคายางพาราของการยางแห่งประเทศไทย ในไตรมาสที่ 3/2562 ว่าราคายางแผ่นดิบท้องถิ่น อยู่ที่ 41.40 บาท/กก. ปรับตัวลดลง 8.86 บาท/กก. คิดเป็นร้อยละ 17.63 ราคาน้ำยางสดอยู่ที่ 41.82 บาท/กก. ปรับตัวลดลง 9.42 บาท/กก. คิดเป็นร้อยละ 18.38 และราคาเศษยางอยู่ที่ 32.77 บาท/กก. ปรับตัวลดลง 8.92 บาท/กก. คิดเป็นร้อยละ 21.39 และราคายางพารามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาราคายางพาราตกต่ำจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ระบบเศรษฐกิจเสรีหรือระบบทุนนิยมที่แพร่หลายด้วยการโฆษณาทางการตลาดผ่านสื่อที่หลากหลาย และระบบสินเชื่อที่สถาบันทางการเงินต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้ชาวบ้านชุมชนพวาสามารถ เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ได้อย่างง่ายดาย ทำให้ชาวบ้านพวา กลายเป็นผู้บริโภคตามลัทธิบริโภคนิยม ส่งผลให้เกิดการใช้เงินเกินความจำเป็น ประกอบกับปัญหาราคายางพาราตกต่ำ ชาวบ้านชุมชนพวาจึงมุ่งหาอาชีพเสริมต่างๆ เพื่อเพิ่มรายได้ของตนเอง ซึ่งอาชีพเสริมส่วนใหญ่ของชาวชุมชนพวา ก็คือใช้ประโยชน์จากผืนป่าธรรมชาติ เช่น การเข้าไปหาของป่า ตัดไม้

และการล่าสัตว์ ฯลฯ ซึ่งการใช้ประโยชน์จากป่าโดยการเข้าไปหาของป่าชาวบ้านจึงเป็นภาวะการณ์ที่ต้องเผชิญหน้าแบบใกล้ชิดกับช้างป่า อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภาวะการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่ามากขึ้น เพราะช้างป่าจำเป็นต้องอาศัย และหากินในป่าเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอดิสร เหมทานนท์ (อ้างถึงในนพพร อังศุโชติ. 2551) ที่พบว่าพื้นที่ป่าถูกรายล้อมด้วยชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยทำมาหากินมาตั้งแต่อดีต ซึ่งปัจจุบันมีการขยายตัวของชุมชน และมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร ซึ่งสมาชิกในชุมชนเหล่านั้นได้เข้าไปเก็บหาไม้ไผ่ เพื่อนำไปใช้สอยและจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งเก็บหาของป่า โดยชาวบ้านที่อยู่ใกล้กับป่าจะเข้าไปเก็บไม้ไผ่และหาของป่ามากกว่าที่อยู่ห่างไกลจากป่า และชาวบ้านที่มารายได้จากการไม้ไผ่และหาของป่ามากจะมีอัตราการเข้าไปหาเก็บไม้ไผ่และหาของป่ามาก สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำสวนยาง มีการทำสวนผลไม้บ้างแต่ไม่มากเท่าสวนยาง ตอนนี้อย่างพาราราคาถูกมาก ชาวบ้านหลังจากกรีดยางเสร็จ บางคนก็หาอาชีพเสริมเพราะค่าใช้จ่ายมันสูงข้าวของของก็แพงทุกอย่าง ส่วนมากก็เข้าไปป่าเขาวง เขาชะเมาหาหน่อไม้ หาปลาได้มากก็ขายไป” (บุญสร้อย ดีหมั่น. 2562)

ผลกระทบจากการที่ชาวบ้านชุมชนพวาดำเนินชีวิตโดยยึดติดอยู่กับการให้คุณค่ากับวัตถุสิ่งของ หันมารับของใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ จากภายนอกชุมชนอย่างไม่หยุดยั้ง ยังดำเนินชีวิตอยู่ในกระแสทุนนิยมและการบริโภคนิยมนี้เอง ก็เกิดค่านิยมในเรื่องมีหน้ามีตา ชื่อเสียงเกียรติยศเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งความต้องการลักษณะนี้ คือเรื่องวัตถุนิยมนั่นเอง อำนาจของวัตถุนิยมนั้นสอดคล้องและเข้ากันและไปกันได้ด้วยดีกับระบบทุนนิยมของสังคมไทยที่แพร่เข้ามาในชุมชนพวาดำเนินชีวิต และระบบทุนนิยมและการบริโภคนิยมทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกในเรื่องการมีตัวตนสูงเกิดการแข่งขัน แสวงหาประโยชน์ของตนเอง มุ่งหวังที่จะทำกิจกรรมใดๆ ก็ได้เพื่อที่จะให้ได้เงินทองเป็นสำคัญ (ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม 2544: 19)

เมื่อทุกคนมุ่งหาสิ่งของมาจับจับความต้องการของตนเองให้มากที่สุด เพื่อจะมีความสุขให้เต็มที่ ที่สุดก็ทำให้เบียดเบียนกันเพราะวัตถุที่มีอยู่จำกัดแย่งชิงกันครอบงำกันข่มเหงกัน และกันก็จะเกิดขึ้น (พระธรรมปิฎก. ป.อ.ปยุตโต) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจระบบทุนนิยม และการบริโภคนิยม ดังกล่าว มีได้ส่งผลกระทบต่อเฉพาะชาวบ้านชุมชนพวาดำเนินชีวิต ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและพฤติกรรมการบริโภคนิยมทำให้ชาวบ้านมีความต้องการปัจจัย 4 ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตแล้ว ชาวบ้านชุมชนพวาดำเนินชีวิตยังต้องการสินค้าอื่นๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ และพลังงานต่างๆ อีกทั้งยวดยานพาหนะต่างๆ ล้วนส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและกระทบสิ่งแวดล้อมและช้างป่ารวมถึงสัตว์ป่าอื่นๆ อีกด้วย ผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมดังกล่าว จึงทำให้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างคนกับช้าง ที่เริ่มมีปัญหาระหว่างคนกับช้างสิ่งที่เป็นปัญหาค่อยๆ เริ่มจากปรากฏการณ์ที่ช้างป่าออกมาหากินพืชไร่พืชสวนของชาวบ้าน ทำความเสียหายต่อผลผลิตของชาวบ้าน และค่อยๆ ทวีความรุนแรงขึ้นจนถึงขั้นช้างป่าทำร้ายชาวบ้านบาดเจ็บ ชาวบ้านบางคนเสียชีวิต จากการศึกษาของงามอาภา วัฒนอังกูร (2560) ความขัดแย้งและรุนแรงดังกล่าวเริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2540 โดยมีประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ช้างป่าออกมาหากินทำลายพืชไร่พืชสวน ตลอดจนทำร้ายชาวบ้านชุมชนพवादำเนินชีวิตสามารถสรุปและลำดับเหตุการณ์ให้สามารถมองเห็นภาพความต่อเนื่องของเหตุการณ์ ดังนี้ประมาณปี พ.ศ. 2540 เกิดเหตุการณ์ช้างป่า

มาบุกกิน ทำลายพืชสวนของชาวบ้าน แต่ไม่พบการทำร้ายชาวบ้านจนถึงขั้นบาดเจ็บหรือเสียชีวิต จำนวนที่เห็นข้างป่ามากสุดไม่เกิน 7-8 ตัวชาวบ้านพยายามรักษาทรัพย์สินและพืชผลของตน โดยหาวิธีจัดการปัญหาโดยการทำรั้วกันข้างต่อกระแสไฟฟ้าจากบ้านขนาด 220 โวลต์ ซึ่งเป็นเหตุให้ข้างป่าตาย 4 ตัว กวางตาย 1 ตัว นับเป็นครั้งแรกที่สัตว์ป่าตาย โดยปัจจุบันซากสัตว์ดังกล่าวยังคงถูกสตอปที่อยู่ที่ซาเซมาและเมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวที่ชาวบ้านทำให้ข้างป่าตาย จนเป็นเรื่องฟ้องร้องศาลกันอยู่หลายปี ฐานผิดต่อกฎหมายในข้อหาล่าสัตว์ป่าคุ้มครองโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษจำคุก 4 ปีปรับ 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามพ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ปี 2539 ชาวบ้านจึงเปลี่ยนมาใช้แบตเตอรี่แทน แต่ก็ไม่สามารถหยุดข้างป่าได้ ข้างใช้วิธีนำวงหักไม้ทับและข้ามรั้วไปชาวบ้านหาวิธีใหม่โดยใช้ลูกปิงปอง (ประทัดพลูกลูกกลม ๆ) ในการทำให้เกิดเสียงดังไล่ข้างป่า แรกๆ ข้างตกใจ แต่หลังจากนั้นก็ชินและลงมากินกล้วย อ้อย พืชไร่ ผลไม้ทำลายบ้านเรือนเล็กๆ น้อยๆ แต่ไม่ได้การเผชิญหน้ากัน NGO และภาครัฐเริ่มคิดโครงการว่าทำอะไรให้ชาวบ้านปรับตัวอยู่กับข้างป่าได้ โดยการจัดเวรยามในการไล่ข้างผลัดกันข้างออกไป โครงการนี้อยู่ได้ 1 ปี ก็ต้องยกเลิกโครงการหมดงบประมาณ โครงการก็หายไป หลวงปู่สาย วัดวังศิลาธรรมราม อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง คิดโครงการ "ทางข้างผ่าน" เพื่อทำเส้นทางในป่าเขาเซมาเขาอ่างฤๅไน ให้เป็นเส้นทางเดินที่ปลอดภัยของข้างป่า โดยปลูกต้นไม้ พืชไม้หนามริมขอบป่ากันไม่ให้ข้างป่าเดินออกนอกแนวเขตเส้นทาง พร้อมปลูกพืชที่ข้างป่าชอบแซมตามเส้นทาง แต่ไม่เป็นผลเพราะข้างไม่เดินตามเส้นทาง ส่วนพืชอาหารปลูกปืบ ข้างกินปืบและข้างป่ายังคงเดินเข้าหมู่บ้านของชาวบ้านอยู่ดีโครงการวนเกษตร โดยการให้ปลูกพืชที่หลากหลายเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือน เสริมจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยไม่ต้องลงทุนมาก พื้นตัวเร็วจากการถูกข้างป่าทำลายหรือบุกกิน เช่น พืชหนามโตเร็ว กฐิน ยางนา ชี้เหล็ก ข้างเหยียบก็ขึ้นใหม่ เสียหายน้อย และไม่ขาดทุน พร้อมปลูกพืชที่กันข้างได้โครงการสร้างโป่งเทียม ทำบริเวณป่าเพื่อให้สัตว์ป่ามากินเป็นแหล่งอาหาร มีแก้ง กวาง หมูป่า ข้างป่า

จำนวนข้างป่าในปัจจุบันมีประมาณ 350 ตัว ในส่วนเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่อำเภอแก่งหางแมวมีข้างป่าจำนวนประมาณ 100 ตัว และนับวันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดปัญหาข้างป่าลงมากทำร้ายชาวบ้านจนเป็นภัยถึงแก่ชีวิตและทำความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตร สร้างความหวาดกลัวให้แก่ชาวบ้านจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านและสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม (วิวัฒน์ สุภาพ. 2558) ข้างป่าที่ออกหากินนอกพื้นที่ป่า ได้สร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ยังคงปรากฏให้เห็นเกือบทุกวัน สร้างความหวาดผวาแก่ประชาชนในพื้นที่ชุมชนพวาและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นอย่างมาก ที่ผ่านมานอกจากข้างป่าจะทำลายพืชผลทางการเกษตรเสียหายแล้ว ชาวบ้านบางรายยังได้รับผลกระทบจากการถูกข้างป่าทำร้าย ทั้งบาดเจ็บ และเสียชีวิต ถึงแม้ว่าทุกภาคส่วนได้จัดประชุมหารือร่วมกับ ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ราษฎรจิตอาสา เพื่อวางแผนบูรณาการความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้างป่าตามรูปแบบจันทบุรีโมเดล ผนึกกำลังและงบประมาณทุกภาคส่วนแก้ปัญหาข้างป่าไม่ให้ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านเพื่อลดการเผชิญหน้าระหว่างคนกับข้าง และพยายามหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น เหตุการณ์ข้างป่าบุกรุกพื้นที่ทางการเกษตร ทำร้ายชาวบ้านยังคงมีแนวโน้มของความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ.2562 ข้างป่าออกมาในชุมชนมากขึ้นจากอดีตที่มีไม่กี่เชือก

แต่ปัจจุบันสามารถพบช้างป่าในชุมชนมากถึง 20 เชือก ชาวบ้านเริ่มมีการตั้งข้อสังเกต และตั้งข้อสันนิษฐานถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของจำนวนช้างที่พบในชุมชนพบว่า เพราะพื้นที่ชุมชนพวาเป็นพื้นที่เขตแดนติดกับป่ารอยต่อ 5 จังหวัด โดยทิศเหนือ และทิศตะวันออกติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และทิศใต้ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง สอดคล้องกับข้อมูลของกลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ที่ว่าช้างป่าในพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัด ภาคตะวันออก เป็นกลุ่มประชากรช้างป่าที่มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นป่าดิบที่ราบต่ำ เหมาะสมกับการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของช้างป่า จึงทำให้ช้างป่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 8 ต่อปี ปัจจุบันคาดว่ามีประชากรช้างป่า ที่อาศัยอยู่ใน และโดยรอบพื้นที่กลุ่มป่าภาคตะวันออกอยู่ราว 400 – 450 เชือก จากที่เคยมีปรากฏอยู่ 40 – 50 เชือก ในช่วงปี พ.ศ.2520 และพบว่าประชากรช้างป่าบางกลุ่มได้ออกหากินนอกพื้นที่ป่าทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าที่ถือว่ารุนแรงมากที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากมีการสูญเสียชีวิตทั้งคน ช้างป่า และพืชผลทางการเกษตร (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. 2560) กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“การแก้ปัญหาช้างพูดจริงๆ ยังแก้ไม่ตรงจุด ปัญหาจริงๆ ต้องฟังจากชาวบ้านจริงๆ ไม่ใช่จากหน่วยงานรัฐ วิธีแก้ปัญหารัฐก็แค่ผลักดันให้ช้างออกจากพื้นที่ที่กำลังเกิดเหตุเท่านั้น ช้างออกจากตรงนี้ก็ไปตรงนั้น ก็สร้างความเดือดร้อนให้ชาวบ้านมากขึ้น เพราะช้างมีจำนวนมากจริงๆ ” (สมชาย สวนทอง.สัมภาษณ์. 2562)

จากความเดือดร้อนอันเกิดจากปัญหาช้างป่าที่เข้ามาสร้างความเสียหายแก่พืชไร่พืชสวนให้กับเกษตรกรชาวบ้านชุมชนพวา ทางภาครัฐโดยอำเภอแก่งหางแมวได้พยายามหาวิธีการเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าว โดยจัดประชุมเพื่อแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหช้างป่าในพื้นที่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ ราษฎรอาสา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหช้างป่าจากการแสดงความคิดเห็นร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า พื้นที่ป่าปัจจุบันถูกรุกกล้า ทั้งบริเวณโดยรอบ และการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่า เพื่อเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ทางการเกษตร พื้นที่ป่าเดิมมีการสร้างถนนผ่าน และมีประชาชนอพยพเข้ามาทำการเกษตรในพื้นที่ป่ารอยต่อจนถึงเขตป่า ทำให้ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของช้างป่าลดลง ส่งผลให้ช้างป่าออกมาหากินนอกพื้นที่ และยังพบว่าพื้นที่ทำการเกษตรของประชาชนที่อยู่ติดกับพื้นที่ป่า รวมถึงพื้นที่ชุมชนมีแหล่งน้ำทางการเกษตร จึงเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ช้างป่าเข้ามาในพื้นที่ และมีแนวโน้มที่ช้างป่าจะอยู่ประจำนอกพื้นที่ป่าธรรมชาติ กรณีดังกล่าวสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ช้างมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ช้างจะเรียนรู้ว่าที่ได้อยู่อาศัยได้ปัจจุบัน ช้างที่หากินในหมู่บ้านไม่กลับเข้าป่าอีกแล้วช้างจะอาศัยอยู่ในแนวป่าแถวเขากล้วยใกล้หมู่บ้านนี้เองมีเยอะนะประมาณ 70 ตัว” (สมชาย สวนทอง. สัมภาษณ์.2562)

ดังนั้นเครือข่ายภาครัฐ และภาคประชาชน ได้เสนอความเห็นสำคัญในการฟื้นฟูแหล่งน้ำ อาหาร และโป่งเทียมให้กับช้างป่าและสัตว์ป่าอื่น โดยให้เหตุผลตามหลักการเมื่อช้างป่ามีแหล่งน้ำ อาหารเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ตามธรรมชาติ น่าจะพอเพียงพอต่อช้างป่า และจะลดและป้องกันปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับช้างป่า จึงกำหนดเป็นโครงการเร่งด่วน คือ จัดสร้างแหล่ง

อาหารข้างป่าและแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นให้เพียงพอสำหรับข้างป่า โดยจัดทำโครงการปลูกพืชอาหารและ ชุดสระน้ำเสนอของงบประมาณจากจังหวัดจันทบุรีและได้มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 จนถึง ปัจจุบัน (2562) นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังและขับไล่ข้างป่า และชุดปฏิบัติการ เคลื่อนที่เร็ว จำนวน 4 ชุด ประกอบไปด้วย ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง, กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน, หัวหน้า หน่วยป้องกันรักษาป่า, เจ้าหน้าที่กรมอุทยาน, ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน, ชุดปฏิบัติการกรม ทหารพรานและสมาชิกอาสาเฝ้าระวังและขับไล่ข้างป่า ลาดตระเวนพื้นที่และให้คำแนะนำราษฎร ตลอดจนให้การช่วยเหลือแก้ไขสถานการณ์ จัดทำแนวคูกันข้างป่าในจุดที่ล่อแหลมเป็นอันตรายใน เส้นทางที่มีราษฎร และปลูกไผ่ป่าที่มีหนามให้มากขึ้นตลอดแนวคูกันข้าง และจัดทำโครงการรั้ว กระแสไฟฟ้า โดยประสานกับกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน พิจารณาพื้นที่ที่เป็นสวนผลไม้ที่ข้างป่าลงมากิน พืชผลเป็นประจำ (อำเภอแก่งหางแมว. 2558) กระนั้นก็ตามแม้ว่าภาครัฐจะพยายามแก้ไขปัญหาโดย การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนแล้วก็ตามแต่จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยที่สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ อาทิ รองปลัดเทศบาลตำบลพวา ชาวบ้านในพื้นที่ และข้อมูลจาก สื่อสารมวลชน ยังคงพบว่าปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับข้างป่ายังมีได้ลดลงหรือหมดไปตาม เจตจำนงที่ทางราชการและตามที่ประชาชนในพื้นที่คาดหวังไว้ แต่กลับมีแนวโน้มในความถี่ของความ รุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ สอดคล้องกับข้อมูลของเทศบาลตำบลพวา ย้อนหลังตั้งแต่ปี 2558 - 2560 พบมีชาวบ้านถูกข้างป่าทำร้าย พิกัด เกือบทุกปีมูลค่าความเสียหายทางการเกษตรและการจ่ายเงิน ชดเชยของรัฐรวมแล้วกว่า 443,856 บาท สะท้อนว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่ผ่านมายังไม่ ได้ผลมากนัก (www.news.thaipbs.or.th/ สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2562) อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ข้อมูลจากสภาองค์กรชุมชนตำบลพวาที่รายงานสถานการณ์ปัญหาข้างป่าในพื้นที่ภาพรวม ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2552 ถึงเดือนมิถุนายน 2562 มีประชาชนเสียชีวิตจากข้างป่าจำนวน 44 คน เป็นคนไทย 41 คน และเป็นคนกัมพูชา 1 คน ชาวลาว 1 คน และชาวสิงคโปร์ 1 คน อัตราการเสียชีวิตของคนใน พื้นที่ภาคตะวันออก ที่เกิดจากปัญหาข้างป่าเพิ่มมากขึ้นถึง 780 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลัง การเสียชีวิตของคนในพื้นที่มีทั้งชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ป่าไม้รวมทั้งอาสาสมัครเฝ้าระวังข้างป่า จากผู้เสียชีวิตทั้ง 44 ราย เป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.09 ของผู้เสียชีวิต ทั้งหมด และความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 44 ราย เป็นการเสียชีวิตในพื้นที่ป่า 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.36 ที่เหลือ 39 ราย เป็นเสียชีวิตนอกพื้นที่ ป่า คือเป็นพื้นที่เกษตร ชุมชน และตามท้องถนน (สภาองค์กรชุมชนตำบลพวา. 2562)

อย่างไรก็ตามแม้ทางหน่วยงานราชการได้กำหนดแนวทางต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังไม่สามารถแก้ปัญหาข้างป่าออกจากผืนป่ามาหากินนอกพื้นที่ป่าได้ เพราะข้างป่ามีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมให้สอดคล้องกับภาวะการณ์และสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาในพื้นที่ชุมชน เช่น การชุดคูกัน ข้างป่าก็จะเดินอ้อม หรือหาพื้นที่ที่คูกันที่ต้นเขินเพื่อข้ามออกมาจากพื้นที่ได้ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ข้างมีการปรับพฤติกรรมให้สามารถอยู่นอกพื้นที่ป่าได้ และสามารถแก้ปัญหาเองได้ เช่น เคยมีการทำรั้วแล้วใช้ไฟฟ้าต่อเข้ากับรั้ว ข้างเมื่อถูกไฟฟ้าช็อตก็จะดันต้นไม้บริเวณใกล้เคียงกับรั้ว ให้หักทับทำลายรั้วแล้วก็ข้ามออกมาจากแนวรั้ว หรืออีกอย่างเมื่อก่อนชาวบ้านจะใช้ประทัดให้มีเสียง

ตั้งข้างก็กลัวแล้วกลับเข้าป่าแต่ปัจจุบันเสียงประทัดไม่สามารถทำให้ข้างตื่นกลัวได้ ข้างได้ยินก็อาจหันมามองแต่ก็เฉยๆ แล้วกินอาหารต่อ” (วิวัฒน์โชติ วงศ์ขวัญ. สัมภาษณ์. 2562)

ท่ามกลางมาตรการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ยังไม่สามารถแก้ไขหรือหยุดปัญหาข้างป่าได้ ทั้งนี้เพราะ ในวันที่ 13 พฤศจิกายน 2562 เมื่อเวลา 08.30น.นายวิฑูรซ์ ศรีนาม ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี พร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจแก่งหางแมว และเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รวมถึงผู้นำท้องถิ่น ตำบลแก่งหางแมว และกำลังเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยสมาคมสว่างกตัญญูธรรมสถานจันทบุรี ร่วมกันตรวจสอบเหตุผู้เสียชีวิตถูกข้างป่าทำร้ายภายในสวนยางพารา พื้นที่หมู่ที่ 19 ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งจากการตรวจในที่เกิดเหตุพบผู้เสียชีวิตชาย 1 ราย สภาพนอนหงายเสียชีวิตกลางสวนยางพารา จากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทราบชื่อผู้เสียชีวิตคือ นายอำพร แสงเจริญ อายุ 64 ปี อยู่บ้านเลขที่ 57/1 ตำบลแก่งหางแมว อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี นอนหงายเสียชีวิตสภาพตามร่างกายถูกข้างป่าทำร้าย กระดูกแตกหักทั่วตามร่างกาย เลือดไหลแห้งเกรอะกรัง เจ้าหน้าที่คาดว่าน่าจะเสียชีวิตมาแล้วประมาณ 7-8 ชั่วโมง นอกจากนี้บริเวณพื้นที่รอบๆ ดังกล่าว ยังพบรอยเท้าข้างขนาดใหญ่หลายรอยเหยียบย่ำบนพื้นดินและตามร่างกายศพ ก่อนที่ข้างป่าจะเดินมุ่งหน้าเข้าไปในป่าที่บท้ายสวนยางพารา เบื้องต้นจากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เบื้องต้นทราบว่า นายอำพร แสงเจริญ ผู้ตายนั้นมีอาชีพรับจ้างกรีดยางพาราโดยช่วงค่ำของคืนที่ผ่านมาผู้ตายได้ออกไปกรีดยางพาราตามลำพัง จนรุ่งเช้าญาติของ นายอำพร ผู้ตาย เห็นว่าสายมากแล้วยังไม่เห็น นายอำพร กลับมาบ้าน จึงพร้อมญาติช่วยกันเดินออกตามหา จนมาพบร่างของ นายอำพร แสงเจริญ ที่อยู่ในสภาพนอนหงายเสียชีวิต หลังถูกข้างป่าไม่ทราบจำนวนเหยียบย่ำทำร้ายจนกระดูกแตกหักทั่วตามร่างกาย เลือดไหลแห้งเกรอะกรัง โดยหลังจากก่อเหตุดังกล่าว ข้างป่าก็เดินมุ่งหน้าเข้าไปในป่าที่บท้ายสวนยางพารา จากการตรวจสอบในที่เกิดเหตุ เบื้องต้นทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ทำการบันทึกภาพที่เกิดเหตุไว้เป็นหลักฐาน ขณะที่ญาติของ นายอำพร แสงเจริญ ผู้ตาย ไม่ติดใจถึงสาเหตุการเสียชีวิต ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงมอบศพให้ญาติรับกลับไปทำตามพิธีทางศาสนาต่อไป (ปริญาฎา เกษราธิกุล.2562)

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ก็เกิดเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันอีกเมื่อ ร.ต.อ.รัฐพงษ์ บุปผา รอง.สวป.สภ.แก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ได้รับแจ้งมีคนถูกข้างป่าทำร้ายบาดเจ็บสาหัส ในสวนยางพารา หมู่ 6 ตำบลพวา ญาติและเพื่อนบ้านได้นำส่งโรงพยาบาลแก่งหางแมว ไปก่อนแล้ว ไปตรวจสอบที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ป่าไม้ พบรอยข้าง กองเลือด และรอยงาแทงที่ต้นยางอีกหลายแห่ง ทราบผู้บาดเจ็บ คือ นายสมชาย บัวผุด อายุ 51 ปี และนางสมพร บัวผุด อายุ 49 ปี ทั้งคู่เป็นสามี-ภรรยา กัน อยู่บ้านเลขที่ 355 หมู่ 6 ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีโดยนายสมชาย มีอาการบาดเจ็บบริเวณขา และตามลำตัว ปัสสาวะเป็นเลือด ส่วนนางสมพร ตรวจพบว่าอวัยวะภายนอก-ภายใน บอบช้ำหลายแห่ง แขน ขา ซี่โครงหัก อากาการสาหัสไม่รู้สีกตัว แพทย์พยายามช่วยเหลือเต็มที่แต่เสียชีวิตในเวลาต่อมาด้าน นายจิตติ บัวผุด อายุ 29 ปี บุตรชายคนโตของ นายสมชาย เล่าว่าช่วง 6 โมงเช้า พ่อได้โทรศัพท์มาบอกว่า ถูกข้างป่าทำร้าย จึงรีบขับรถออกมาดูเห็นแม่นอนแน่นิ่ง มีเลือดไหลออกปาก ส่วนพ่อยังมีสติพุงตัวได้จึงรีบนำร่างทั้ง 2 ไปส่งโรงพยาบาลทันที โดยพ่อเผยว่า ขณะกำลังหยอดน้ำกรดเพื่อให้น้ำยางแข็งตัวอยู่กับแม่ ได้มีข้างป่ามีงา

โผล่ออกมาพุ่งชนแม่จนล้มแล้วเหยียบซ้ำหลายครั้ง ก่อนจะหันมาทำร้ายพ่อจนบาดเจ็บ แล้วข้างเดินหนีเข้าป่าไป พ่อจึงโทรศัพท์มาขอความช่วยเหลือดังกล่าว (ไทยรัฐออนไลน์. 2562)

เหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอีก ในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2562 เมื่อเวลา 00.50 น. นายเดช จินโนรส นายกเทศมนตรีตำบลขุนช่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี แจ้งว่ามีชาวบ้านที่เป็นจิตอาสา พลาดท่าถูกช้างป่า 2 ตัวที่หลงฝูง ไล่ทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัสขณะกำลังช่วยเจ้าหน้าที่ทำการผลักดันช้างป่าให้กลับขึ้นเขา โดยเหตุเกิดที่บริเวณสวนยางพารา ใกล้กับเขตอุทยานแห่งชาติเขา 15 ชั้น หมู่ที่ 2 ตำบลขุนช่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยอยู่ในระหว่างนำตัวผู้บาดเจ็บไปรักษาตัวที่ โรงพยาบาลพระปกเกล้า ทราบชื่อภายหลังว่า นายบุญเติม แก้ววิเชียร อายุ 45 ปี อยู่บ้านเลขที่ 52/6 หมู่ที่ 2 ตำบลขุนช่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ขณะที่ นายเดช จินโนรส นายกเทศมนตรีตำบลขุนช่อง ที่พร้อมกับภรรยา เดินทางมาเยี่ยมอาการ ก่อนเปิดเผยว่า ขณะเกิดเหตุ นายบุญเติม แก้ววิเชียร พร้อมกับเพื่อนจิตอาสา และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ได้ร่วมปฏิบัติการผลักดันฝูงช้างป่า บริเวณสวนยางพารา ใกล้กับเขตอุทยานแห่งชาติเขา 15 ชั้น ระหว่างนั้นได้ถูกช้างป่า 2 ตัว ที่แตกออกจากฝูง ไล่เข้าทำร้ายเจ้าหน้าที่ โดยนายบุญเติม หนีไม่ทัน ถูกช้างป่าทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บสาหัสขณะที่เพื่อนจิตอาสา และเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ที่เห็นเหตุการณ์ จึงได้เข้าช่วยเหลือพยายามขับไล่ให้ช้างป่าออกห่างนายบุญเติม ก่อนจะรีบนำตัวส่งรักษาตัวที่ โรงพยาบาลแก่งหางแมว แต่เนื่องจากทาง โรงพยาบาล ไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัย ต้องทำการส่งตัวผู้บาดเจ็บ เข้ามารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี ซึ่งจากการตรวจวินิจฉัยของแพทย์ เบื้องต้นพบว่า นายบุญเติม ที่ถูกช้างป่าเหยียบเข้าที่ลำตัว จนกระดูกซี่โครงหัก และมีเลือดออกในช่องปอด ทางทีมแพทย์ ต้องส่งตัวผ่าตัดฉุกเฉินด่วนด่วน นางชื่นจิตต์ โสดา อายุ 45 ปี ภรรยาผู้บาดเจ็บเล่าว่า ในช่วง 2 วันที่ผ่านมาได้มีฝูงช้างป่าเข้ามาหากินในสวนยางพารา ทำให้ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขา 15 ชั้น ได้มาช่วยกันผลักดัน และพบว่า มีช้างป่าจำนวน 2 ตัว หลงฝูงออกมาหากินแต่เหตุการณ์ไม่คาดคิดเกิดขึ้น เมื่อช้างป่าถูกผลักดันมาก ทำให้เกิดอาการเครียด และวิ่งเข้าใส่ชาวบ้านที่เป็นจิตอาสา และเจ้าหน้าที่ ทำให้ทุกคนต้องหนีเอาตัวรอด แต่สามีของตนเองที่ได้รับบาดเจ็บอยู่ก่อนหน้านี้วิ่งหนีไม่ทัน จึงถูกช้างเหยียบได้รับบาดเจ็บสาหัส (“ช้างป่าแก่งหางแมว หงุดหงิด ไล่ตืบ จนท. ชาวบ้านจิตอาสา ซีโครงหักสาหัส” .ออนไลน์.2562)

นอกจากแนวทางที่ภาครัฐได้ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาช้างป่าอย่างเต็มที่แล้ว มูลนิธิป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ที่มี พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ ประธานมูลนิธิฯ ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำคูและรั้วกันช้าง ป้องกันช้างจากเขาอ่างฤๅไน หลุดออกมาหากินในพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่งแต่ปัจจุบันคูกั้นช้างบางแห่งเริ่มชำรุด ต้นเงินจำเป็นที่จะต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งการขยายพื้นที่คูและรั้วกันช้างให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดระยะทางกว่า 100 กิโลเมตร และในอนาคตจะมีการสร้างพื้นที่อยู่อาศัยถาวรพร้อมปลูกพืชอาหาร ขุดแหล่งน้ำ ในป่าที่ห่างไกลจากบ้านเรือนประชาชนผลักดันช้างกลับเข้าสู่ป่าอย่างถาวร นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการปลูกพืชอาหารช้างในบริเวณพื้นที่ป่า และพื้นที่รอบบริเวณป่า อาทิ เช่น กล้าย อ้อย ขนุน สับปะรด ฯลฯ เพราะพืชอาหารช้างป่าเหล่านี้สามารถเติบโตได้ดีโดยไม่ต้องดูแลรักษา ปลูกไว้ก็จะเจริญเติบโตเพราะพื้นที่บริเวณป่านั้นมีความชุ่มชื้น พืชที่ชาวบ้านปลูกเพื่อเป็นอาหารช้างเจริญเติบโตได้ดีพอสมควร ซึ่งในเรื่องนี้ นายสมชาย สอนทอง เจ้าหน้าที่

โรงเรียนแห่งหนึ่งมาจากการแก้ปัญหาของภาครัฐ และอาสาสมัครเฝ้าระวังตัวเอง เพราะปัญหาความรุนแรงที่ข้างป่าทำร้ายชาวบ้านนั้นเกิดจากข้างป่าที่ดุร้ายบางตัวเท่านั้น หรือในช่วงที่ข้างป่าบางตัวตกมันเท่านั้น ข้างป่าส่วนใหญ่จะมีความคุ้นชินกับคน จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย พบว่า วิธีแก้ปัญหาโดยการผลักดันข้างป่าให้เข้าป่านั้น มีส่วนที่ทำให้สถานการณ์รุนแรงมากขึ้นกว่าเดิมเพราะการผลักดันข้างป่าให้เข้าป่านั้นเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครมักจะผลักดันด้วยการทำข้างป่าให้เกิดความรำคาญ และเกิดความเจ็บตามร่างกาย เช่น ยิงพลูเสียงดัง ยิงหนังสติ๊ก ขว้างปาสิ่งของใส่ข้างป่า เมื่อข้างป่าบาดเจ็บแม้เพียงเล็กน้อยข้างป่าก็จะจดจำว่าเป็นคนกระทำ แต่ข้างป่าไม่สามารถจำหรือแยกแยะได้ว่าคนกระทำเป็นใคร รู้แต่ว่าเป็นคนเมื่อข้างป่าพบเจอคนไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม ข้างป่าก็จะแสดงพฤติกรรมดุร้ายและเข้าร้ายคนทุกคนที่ข้างป่าเจอ จนบางครั้งชาวบ้านบางคนมีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ เพราะไม่เห็นด้วยกับวิธีการแก้ไขปัญหาล้างป่าด้วยวิธีการนี้

4.2 ศึกษาแนวทางทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี

ผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้รับจากการลงพื้นที่ เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ให้ข้อมูลหลัก และมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ขณะสัมภาษณ์ ขณะอยู่ในพื้นที่ ขณะเดินทางอยู่บนท้องถนน และการพูดคุยกับเจ้าของร้านอาหารที่ผู้วิจัยแวะรับประทานอาหาร ของผู้วิจัย และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้างป่า และการศึกษาเอกสารการแก้ปัญหาข้างป่าในเขตอำเภอกำแพงแสน และแผนปฏิบัติการแก้ปัญหาข้างป่า พ.ศ.2561- 2565 ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) มีข้อค้นพบที่สามารถสรุปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่า ในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี ปัญหาข้างป่าออกมาหากินนอกพื้นที่ป่าและเข้ามากัดกินพืชไร่ พืชสวนของประชาชนในชุมชนพวาและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง และจำนวนข้างป่าที่ออกมาหากินนอกพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้คนกับข้างป่าเกิดการเผชิญหน้ากัน และมีการกระทบกระทั่งกันตลอดเรื่อยมาและค่อยๆ เริ่มรุนแรง และมีความถี่ในความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ความรุนแรงนั้นเกิดจากทั้งคนในชุมชนที่ทำร้ายข้างป่า และเกิดจากข้างป่าทำร้ายคนจนบาดเจ็บและเสียชีวิต จนกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่านั้น เป็นปัญหาใหญ่ที่ไม่อาจแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใด หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเห็นผลแห่งการแก้ไขปัญหาข้างป่าที่สำคัญที่สุดตามเจตจำนงในการบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้กับประชาชนในชุมชนพวา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้างป่าจากทุกภาคส่วน ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนที่ยืดหยุ่น จนทุกภาคส่วนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่าเป็น 3 ระยะ กล่าวคือแนวทางการแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน หรือแนวทางแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และแนวทางแก้ปัญหาในระยะกลางเนื่องจากข้อจำกัดด้วยงบประมาณ บุคลากร ที่หน่วยงานต่างๆ ถูกจำกัดด้วยระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ และข้อเสนอแนะระยะยาวเพื่อมุ่งหวังว่าแนวทางการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับข้างป่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไปในการกำหนดเป็นแนวทางหรือนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา

ความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่าอย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องจนไปสู่ความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหานั้น

1. ระยะเร่งด่วนหรือแนวทางการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า ระยะเร่งด่วนนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากข้อค้นพบ ในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาช้างป่าเข้ามากัดกินทำลายกินพืชไร่พืชสวน ปัญหาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นภาพของการเผชิญหน้าระหว่างคนกับช้างป่า บริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่นับวันปัญหาก็ยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นและเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจำต้องเผชิญปัญหาเพียงลำพัง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุยิ่งแก้ปัญหาที่ยิ่งเหมือนทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงมากขึ้น ในทางกลับกันหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มองว่าปัญหาช้างป่าเป็นปัญหาของประชาชนชาวไทยทั้งประเทศที่ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาก็ควรร่วมกันพลิกวิกฤตปัญหาช้างป่าให้เป็นโอกาสในการสร้างความร่วมมือเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้และสัตว์ป่า โดยการให้ความสนับสนุนกิจกรรมการเฝ้าระวังของเกษตรกรเพื่อบรรเทาปัญหาความเสียหายของพืชผลควบคู่ไปกับการศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศช้างป่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ช้างป่าออกจากป่ามากินพืชไร่ของเกษตรกร อันจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาก็พืชไร่ถูกทำลาย ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ชายป่าอีกทั้งยังส่งผลให้ระบบนิเวศป่าได้รับการดูแลโดยชุมชนท้องถิ่นที่อยู่บริเวณชายป่าก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าไม้ในประเทศไทยซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารของสัตว์ป่า

ผู้วิจัยสามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่ากรณีศึกษา ตำบลพวา อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

1) ตั้งชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังและขับไล่ช้างป่า และชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว ประกอบไปด้วย หัวหน้าหน่วยงานราชการหรือบุคคลที่หน่วยงานราชการมอบหมาย , กำนันผู้ใหญ่บ้าน, หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่า, เจ้าหน้าที่กรมอุทยาน, ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน, สมาชิกอาสาสมัครเฝ้าระวังและขับไล่ช้างป่า ลาดตระเวนพื้นที่และให้คำแนะนำประชาชนตลอดจนให้การช่วยเหลือแก้ไขสถานการณ์

2) การตั้งศูนย์เฝ้าระวังช้างป่าด้วยระบบเตือนภัยล่วงหน้า ด้วยระบบเทคโนโลยี Internet of Things (IoT) หรือระบบอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เป็นการนำอินเทอร์เน็ตไปเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ต่างๆ ให้อุปกรณ์นั้นสามารถรับ - ส่งข้อมูลเกี่ยวกับช้างป่า เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาช้างป่าสามารถควบคุมหรือนำข้อมูลช้างป่าจากอุปกรณ์นั้นมาใช้งานได้ โดยการประยุกต์เทคโนโลยี Internet of Things (IoT) และนวัตกรรมเทคโนโลยีการสื่อสารร่วมกับการใช้กล้องดักถ่ายภาพอัตโนมัติ (camera trap) และพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ให้ไปปรากฏในจอคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนแบบเรียลไทม์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการเฝ้าระวังช้างป่าออกนอกพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือประชาชนที่ถูกช้างป่ารบกวนและจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจุดที่ช้างป่าออกไปทำลายพืชผลทางการเกษตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่า แห่งประเทศไทย, (2550: 60 - 61) พบว่า การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายระบบการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ป่า นับเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์ที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เพราะ

สิ่งแรกที่เกษตรกรเรียกร้องเสมอ เมื่อเกิดเหตุการณ์ข้างป่า เขามาทำลายพืชเกษตรก็คือการเรียกร้องขอค่าชดเชยความเสียหายซึ่งมาพร้อมกับขอเรียกร้องในการจัดการหรือกำจัดข้างป่าที่เป็นปัญหาเหล่านั้นแต่การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวและจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนดำเนินการ ตัวอย่างจากหลายประเทศที่ได้อดลองจัดใหม่ระบบการจ่ายค่าชดเชยพบว่าแม้ระบบดังกล่าวจะช่วยลดความรู้สึกที่ไม่ดีของเกษตรกรต่อข้างป่าและลดปัญหาการฆ่าข้างเพื่อเป็นการแก้แค้นได้เพราะเกษตรกรมีความรู้สึกว่าได้รับการช่วยเหลือทันทีแต่ในระยะยาวการจ่ายค่าชดเชยจะทำให้เกษตรกรไม่มีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและไม่พยายามหาทางแก้ไขด้วยวิธีอื่นๆ ทำให้ปัญหาข้างป่าออกมาทำลายพืชเกษตรเป็นปัญหาเรื้อรังและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในหลายพื้นที่ที่นำระบบการจ่ายค่าชดเชยไปใช้ยังพบว่าเกษตรกรมักแจ้งความเสียหายเกินจากความเป็นจริงมีการแจ้งขอมูลเท็จ อาจเป็นเหตุให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ เกิดการคอร์รัปชันเงินชดเชย การจ่ายเงินชดเชยอาจเกิดความลำเอียงในการจ่ายค่าชดเชยจนอาจนำไปสู่ความแตกแยกในชุมชนและที่สำคัญปัญหาการจ่ายเงินชดเชย เหล่านี้ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีต้นทุนในการจัดการปัญหาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ในขณะเดียวกันระดับความรุนแรงของปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่าไม่ได้ลดลง และในที่สุดภาครัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ไม่อาจแบกรับภาระในการจ่ายเงินค่าชดเชย ในระยะยาว ได้อย่างเพียงพอ จึงเป็นการใช้งบประมาณเพื่อ แก้ปัญหาอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการจ่ายเงินชดเชยจึงควรเป็นมาตรการที่รัดกุม

4) จัดสร้างแหล่งอาหารข้างป่าและแหล่งน้ำในพื้นที่ป่าหรือริมเขตรอยต่อป่ากับพื้นที่การเกษตร เพิ่มขึ้นให้เพียงพอสำหรับข้างป่า เพราะมีพื้นที่ในบริเวณป่าและพื้นที่รอยต่อป่าที่มีลุ่มประมาณ 5,000 กว่าไร่ (สำนักงานเทศบาลตำบลพวา.2562) โดยจัดทำโครงการปลูกพืชอาหารและชุดสระน้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว วังหงษา.(2547: 52) พบว่าปัจจัยด้านการขาดแคลนอาหารและน้ำในแหล่งที่อยู่ของข้างป่า การขาดแคลนอาหารเป็น ปัจจัยที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของถิ่นที่อยู่อาศัยส่งผลให้ในช่วงฤดูแล้งปริมาณอาหารและน้ำในผืนปามีจำนวนลดน้อยลงไม่เพียงพอต่อการบริโภคของข้างป่าทำให้ข้างป่ามักออกมาหากินนอกผืนป่าโดยเขาไปกินพืชไร่ของเกษตรกรที่อยู่บริเวณชายป่า ซึ่งปัจจัยด้านการขาดแคลนอาหารและน้ำนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ข้างป่าออกมาหากินนอกเขตป่า ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากความสามารถของพื้นที่ป่าในการรองรับจำนวนข้างป่ามีจำนวนจำกัดในขณะที่พื้นที่เกษตรที่อยู่โดยรอบเป็นพื้นที่ปลูกพืชที่เป็นอาหารของมนุษย์ซึ่งสวนมากเป็นอาหารของข้างป่าด้วยกัน และมีแหล่งน้ำที่จัดสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเกษตรเท่ากับเป็นตัวชักนำให้ข้างป่าออกมาหากินนอกพื้นที่ป่ามากยิ่งขึ้น ในประเทศไทยปัจจัยด้านการขาดแคลนอาหารและน้ำฝนในแหล่งที่อยู่ของข้างป่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนกับข้างป่าในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ปริมาณน้ำฝนในปามีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของสัตว์ป่าและพืชพันธุ์ไม้ในป่า ทำให้สภาพป่าขาดความอุดมสมบูรณ์แหล่งน้ำและแหล่งอาหารเสื่อมโทรม ขางซึ่งเป็นสัตว์กินพืชที่มีขนาดใหญ่มีความต้องการน้ำและพืชอาหารในปริมาณมาก จึงได้ออกมาหากินในแหล่งน้ำและแหล่งอาหารรอบชายป่าและได้บุกรุกเขาไปในพื้นที่เกษตรกรรมรอบชายป่าอันนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับข้างป่าในบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่รอบชายป่า อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่าประเทศไทย: 2550, 4) ที่พบว่าแหล่งน้ำทาง

การเกษตรเป็น ปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุหลักให้ช้างป่าออกนอกพื้นที่ป่า อ่างเก็บน้ำบ่อน้ำหรือคลองชลประทานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวขอบป่าซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของช้าง ซึ่งในฤดูแล้งน้ำมักขาดแคลน ช้างป่าจึงต้องเข้ามาเพื่อหาน้ำในแหล่งที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้าน เช่นกัน ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มโอกาสในการที่ช้างจะเข้ามาอยู่ในระยะใกล้หรือเคลื่อนผ่านพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าถึงแหล่งน้ำ การจัดสร้างแหล่งอาหารช้างป่าและแหล่งน้ำ ในพื้นที่ป่าหรือริมเขตรอยต่อป่ากับพื้นที่การเกษตรเพิ่มขึ้นให้เพียงพอสำหรับช้างป่าสอดคล้องกับแนวคิดของ ไสว วังหงษา. (2547: 113) ว่าการปรับปรุงพื้นที่ป่าเพื่อเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับประชากรช้างป่า โดยการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติที่ต้นเขินการจัดการทุ่งหญ้า การปลูกพืชชนิดที่เป็นแหล่งธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับสัตว์ป่า เช่น ปาล์มที่เป็นแหล่งโคบอลต์ (Cobalt) ที่ถึงแม้จะเป็นธาตุอาหารรองแต่ช้างก็ต้องการเพื่อให้แบคทีเรียในระบบทางเดินอาหารสามารถสังเคราะห์ วิตามิน บี 12 ได้ หรือการจัดการสร้างโปงเทียมที่มีธาตุแมงกานีสักช่วยเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับประชากรช้างป่าที่เพิ่มขึ้นได้หรือเป็นการช่วยลดระยะทางที่ช้างป่าต้องเดินทางหากินเพื่อให้ได้สารอาหารครบตามความต้องการร่างกายของช้างป่า

2. ระยะกลาง

1) จัดทำแนวคูกั้นช้างป่าในจุดที่ล่อแหลมเป็นอันตรายในเส้นทางที่มีประชาชนและนักเรียนใช้สัญจรเป็นประจำ จากการศึกษาพบว่าบริเวณถนนที่ใช้ในการสัญจรในพื้นที่ชุมชนพวาส่วนใหญ่พื้นที่ข้างถนนตลอดสายนั้นเป็นลักษณะที่คล้ายการขุดคูหรือร่องลึกเพื่อยกระดับของถนนให้มีความสูงจากพื้นที่ปกติอยู่แล้ว อีกทั้งขอบเขตถนนซึ่งเป็นทางหลวงสาธารณะมีเขตจากเส้นแบ่งกลางถนนกว้างมากถึงข้างละ 20 เมตร สามารถขุดคู หรือร่องลึกโดยนำดินที่ขุดมาถมบริเวณขอบถนนตลอดสายทำให้ถนนมีความกว้างขึ้นและมีความปลอดภัยในการใช้รถ อีกทั้งบ้านเรือนส่วนใหญ่ของประชาชนในพื้นที่ตำบลพวาแต่ละหลังคาเรือนมีลักษณะที่ห่างไกลกัน การขุดคูหรือร่องลึกบริเวณถนนจึงสามารถกระทำได้ และมีผลกระทบน้อย อีกทั้งการดูแลรักษาคูหรือร่องลึกที่ขุดบริเวณถนนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่มีการจัดสรรงบประมาณในการดูแลรักษาทุกปีอยู่แล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ ไสว วังหงษา, (2547: 114) ประเทศไทยได้มีการนำวิธีการขุดคูหรือร่องลึกในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพดีในการป้องกันช้างป่าไม่ใหญ่รุกรานเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรมแต่ต้องมีการดูแลรักษาโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนมีการพังทลายของดินมาก จึงต้องหมั่นดูให้ร่องหรือคูลึกที่ขุดมีขนาดและความลึกคงเดิมอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม กั้นอาจกลายเป็นหลุมตักหรืออาจเป็นสิ่งกีดขวางที่อาจสร้างปัญหาให้แก่คนและสัตว์ป่าชนิดอื่นได้ มาตรการป้องกันช้างป่าด้วยการขุดคู จึงต้องพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

2) จัดทำโครงการรั้วกระแสไฟฟ้า สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง เช่น ทูเรียน แนวป้องกันรั้วไฟฟ้าโดยจัดทำรั้วไฟฟ้าแบบแรงดันสูงกระแสต่ำรอบพื้นที่การเกษตร รั้วไฟฟ้าระบบดังกล่าวเป็นการพัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อกันช้างป่าเข้าไปในพื้นที่การเกษตร แม้ว่าจะเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูงแต่เมื่อเปรียบเทียบกับ ค่าใช้จ่ายกับราคาผลผลิตและความต่อเนื่องของผลผลิตที่ได้แล้วนับว่าคุ้มค่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Sukumar, (1989) ว่าการจัดสร้างรั้วไฟฟ้า เพื่อป้องกันช้าง มีราคา 400-800 เหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 12,000-16,000 บาทต่อระยะทาง 1 กิโลเมตร ค่าอุปกรณ์ปรับแรงดันไฟ ไฟฟ้า ราคาเครื่องละ 250-500 เหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 8,000-16,000 บาท และค่าดูแลบำรุงรักษาต่อปีประมาณ 10-20 % ของมูลค่ารั้ว

ไฟฟ้าซึ่งเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูงสำหรับเกษตรกรทั่วไป แต่สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกพืชทางเศรษฐกิจที่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง เช่น เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ Tudge (1994) วารัฐไฟฟ้าเหมาะสำหรับใช้กับพืชเกษตรที่ใหม่ผลผลิตต่อพื้นที่มูลค่าสูงอย่างไรก็ตาม ขางมีการเรียนรูจะทำลายวงจรไฟฟ้าที่ได้ด้วยการไขวงหรือผ่าเทาที่เป็นสวนของอวัยวะที่ไม่นำไฟฟ้า ทำลายเส้นลวด หรือต้นตอไม้ทับแนวล้อยรั้วด้วยเหตุดังกล่าวรั้วไฟฟ้าจึงสามารถป้องกันขางป่าได้ ประมาณ 80% การศึกษานี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Sukumar, (1989) ที่พบว่า รั้วไฟฟ้าสามารถลดความเสียหายของพืชเกษตรจากที่เคยสูญเสียไป 2 ลานเหรียญสหรัฐเหลือเพียงปละ 2 แสนเหรียญสหรัฐหลังจากมีการสร้างรั้วไฟฟ้า ระยะทาง 280 กิโลเมตร รอบพื้นที่ร้อยละ

3) จัดชุดปฏิบัติการออกให้ความรู้ในการป้องกันขางป่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานราชการกับประชาชน

3. ระยะยาว

1) สร้างทัศนคติที่ดีเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับขางป่า การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคนกับขางป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอกงหางแมว พบว่าส่วนใหญ่ เป็นการแก้ไข ปัญหาที่ปลายเหตุด้วยการป้องกันไม่ใหขาง ป่าเข้ามากัดกินพืชไร่พืชสวนหรือ ทำลายพืชผลทางการ เกษตร โดยการขับไลหรือสร้างสิ่งกีดขวางแต่เหตุของปัญหามักจะไม่มีการกล่าวถึงและนำมา ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและการเผชิญหน้ากันระหว่างคนกับขางป่า ทำให้การ แก้ไขปัญหาไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ แต่กลับยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในการแก้ไข ปัญหาขางป่าทำลายพืชผลทางการเกษตรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ดำเนินการ ต้องมีความเข้าใจในบริบทพื้นฐานของชุมชนพวา เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และลักษณะ การดำเนินชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจทุนนิยมซึ่งเป็น สภาพการณ์ที่เป็นจริงใน ปัจจุบัน การเพิ่มขึ้นของ จำนวนประชากรและลักษณะการดำเนินชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจทุนนิยม ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ ประชาชนในพื้นที่ต้องการที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น ความต้องการที่ดินทำใหต้องบุกกรุกพื้นที่ป่าส่งผลให้ป่าที่ เคยเป็นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และแหล่งน้ำตามธรรมชาติของขางป่าลดลง เพื่อลดปัญหาคความ ขัดแย้งระหว่างคนกับขางป่าในพื้นที่ตำบลพวา อำเภอกงหางแมว จังหวัดจันทบุรี ประชาชนในพื้นที่ และขางป่าสามารถอยู่ ร่วมกันได้ การ สร้างทัศนคติที่ดี ต่อขางป่าจึงเป็นส่วนที่มีสำคัญและมีความ จำเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันพื้นที่ตำบลพวาซึ่งเป็นพื้นที่เขตรอยต่อของอุทยานแห่งชาติเขาอ่างฤาไน มีประชากรขางไม่ต่ำกว่า 350 ตัว ซึ่งในทุกช่วงฤดูแล้งประชาชนในพื้นที่จะประสบปัญหาขางป่าออก หากินนอกพื้นที่ป่าเข้ามากัดกินพืชไร่พืชสวนทำให้เกิดปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคนกับขางป่า ทำให้ เกิดความสูญเสียชีวิตของทั้งคน และขางป่า การสร้างความเข้าใจกับ คนชุมชนในการจัดการกับ ปัญหา ความขัดแย้ง และปัญหา อื่นๆ ที่สำคัญคือ การสร้าง ความร่วมมือระหว่าง ประชาชนใน ชุมชนกับ เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ สร้างทัศนคติที่ดีกับขางป่า โดยการอธิบายให้ประชาชนในพื้นที่เห็นถึง ความสำคัญของขาง การสร้างสรรคัวัฒนธรรมที่ดึงมาของชาติไทยในอดีตนั้น ขางได้เข้ามามีส่วนร่วม อยู่ด้วยเกือบจะทุกกิจกรรมในการดำรงชีวิต ทั้งสิ้น เช่น ขางถูกนำมาใช้เป็นแรงงานสำคัญ อีกทั้งยัง เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เช่น เมื่อแรกเริ่มการตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ ขางถูกนำไปเป็น พาหนะสำคัญ อัญเชิญพระพุทธรณิรัตนปฏิมากร หรือคนไทยทั่วไปเรียกว่าพระ แก้วมรกต มา สถิต ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม นอกจากนี้ในงานพระราชพิธีต่างๆ อาทิ พระราชพิธีเฉลิมพระ

ชนมพรรษา งานพระราชพิธีฉัตรมงคล หรือในงานพระราชทานงานเลี้ยงเพื่อเป็นเกียรติแก่ พระราชอาคันตุกะหรือประมุขของต่างประเทศที่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท จะต้องนำช้างเผือกแต่ง เครื่องคชาภรณ์ไปยืนที่แท่นเกยช้างด้านตะวันตกของพระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ในพระบรมมหาราชวังเพื่อ ประกอบพระเกียรติยศ

ในยุคสมัยที่การคมนาคมยังไม่เจริญเทียบเท่ากับในปัจจุบัน มนุษย์ยังไม่ได้มีการพัฒนา เครื่องจักรต่างๆ สำหรับนำมาใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงเพื่อการขนส่ง สิ่งของ ช้างคือพาหนะที่ดีและมี ประสิทธิภาพที่สุดสำหรับสังคมมนุษย์ในสมัยนั้น เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ใหญ่มีความเฉลียวฉลาดและมี พละกำลังมาก ช้างจึงสามารถขนส่งสิ่งต่างๆ ที่มีปริมาณมากได้อย่างดี

การสร้างการรับรู้ให้ประชาชนรู้ว่า ช้างมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นการสร้าง มุมมองในมิติใหม่ให้กับ ประชาชนในพื้นที่ให้เห็นถึงคุณค่าของ ช้างที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ ศาสนา และวัฒนธรรม การสร้างการรับรู้เรื่องช้างเป็นการสร้าง ทักษะคิดที่ดีต่อการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า และคนสามารถอยู่ร่วมกับช้างป่าได้ อย่างพึ่งพาและดูแลกันและกันได้

2) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำเกษตรกรรมรอบพื้นที่ที่มีช้างป่าอาศัยอยู่ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้ช้างป่าออกมาหากินพืชไร่พืชสวนในพื้นที่ของเกษตรกรนั้นเกิดจากปัจจัยหลัก สองส่วน คือปัจจัยภายนอก ที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีการขยายพื้นที่เกษตรออกไปติดชิดกับขอบป่า และ บางพื้นที่ก็ซ้อนทับกับเส้นทางหากินของช้างป่าป่าในอดีต อีกปัจจัยคือปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวช้าง ช้างที่มีปัญหาที่พบว่าดุร้ายและทำร้ายประชาชนส่วนมากคือช้างเพศผู้ เนื่องจากช้างเพศผู้ ต้องหากินเพื่อแข่งขันกันสืบพันธุ์ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนในดั่งนั้นเวลาที่ ช้างเพศผู้เดินออกมาจากพื้นที่ป่าและ เจอกับแหล่งอาหาร ช้างเพศผู้ต้องแข่งขันด้วยการกินพืชพลังงานสูง ได้แก่ พืชผลทางการเกษตรที่ เกษตรกรปลูก เช่น อ้อย ถั่วลิสง พืชไร่ ฯลฯ การกินพืชเหล่านี้ก็เพื่อที่จะให้ตัวโตมากที่สุดและพร้อมในการแข่งขันเพื่อให้ได้สืบพันธุ์กับช้าง เพศเมีย และการการศึกษาพบว่า หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาช้างป่าที่ ไม่สามารถแก้ปัญหา นี้ได้หรือลดผลกระทบได้อย่างเหมาะสม เป็นเพราะยังขาดการศึกษาปัญหาช้างป่าอย่างเป็นระบบที่มีการบูรณาการ ทั้งในเชิงประชากร พฤติกรรม และการจัดการของชุมชนและรัฐที่ผ่านมา จึงไม่สามารถจัดการกับปัญหา ความขัดแย้งระหว่าง คนกับช้างป่าได้อย่างจริงจัง สอดคล้องกับการศึกษาของ Anon, (1995) ว่าปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรโดยการเลือกปลูกพืชที่ไม่เป็นอาหารของช้าง ไตแก พริก ขา หรือไม้เศรษฐกิจ อื่นที่มีมูลค่าสูงทดแทนพืชไร่พืชสวน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว วังหงษา, (2547: 114) ว่าในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน มีการปลูกสร้างสวน ปาดวอยไม้ต่างถิ่นหลายชนิด เช่น ยูคาลิปตัส ตนกระถิน เทพาและต้นสีเสียดแกน พบว่าพืชดังกล่าว ได้รับความเสียหายจากช้างป่าเพียงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับต้นกระถินณรงค์หรือไม้ธรรมชาติ ท้องถิ่นดั้งเดิม นอกจากนี้การปลูกพืชที่ให้ผลผลิต ในช่วงเวลาที่ช้างไม่ออกนอกพื้นที่ป่าหรือไม่ปลูกพืช ชนิดเดียวกันในพื้นที่เดียวกันจะช่วยลดปัญหาช้างป่าทำลายพืชผลทางการเกษตรได้ เพราะการปลูก พืชชนิดเดียวกันซ้ำกันทุกปีทำให้ช้างป่าเกิดการสะสมประสบการณ์และคาดการณ์ล่วงหน้าได้สามารถ ออกมาหากินใน พื้นที่เพาะปลูกในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลทาง การเกษตร

2) การปรับเปลี่ยนรูปแบบแหล่งน้ำและการจัดทำสิ่งกีดขวางถาวร รอบแหล่งน้ำที่เปิดโล่งเพื่อไม่ให้ชาวปามีโอกาสใช้แหล่งน้ำที่สร้างไว้เพื่อการเกษตรการที่ชาวปามีพฤติกรรมการใช้แหล่งน้ำในพื้นที่การเกษตรที่อยู่รอบป่าจะทำให้ชาวป่าเกิดความเคยชินและ ไม่ยอมหลบเขาป่าสำหรับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่จะจัดสร้างใหม่ควรเป็นระบบบ่อน้ำบาดาล มากกว่าที่จะเป็นบ่อผิวดินที่เปิดโล่ง (เบงลินดาสจวตค็อกซ, 2543: 87)

3) ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบของทางราชการโดยหน่วยงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือเมื่อมีราษฎรได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากชาวป่าหรือกรณีพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายถูกทำลาย

4) ประสานกับหน่วยงานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางเคลื่อนย้ายชาวป่าออกไปบ้างเมื่อมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากเกินจำนวนแหล่งอาหารซึ่งมีไม่เพียงพอ และเคลื่อนย้ายหาที่อยู่ให้ชาวป่าใหม่สำหรับชาวป่าที่ดุร้าย ไปอยู่ในพื้นที่ที่จัดให้ใหม่สำหรับชาวป่า ที่มีพฤติกรรมดุร้าย โดยเฉพาะ สอดคล้องกับการศึกษาของสมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่าแห่งประเทศไทย (2550:60) การเคลื่อนย้ายชาวป่าเป็นการเคลื่อนย้ายชาวป่าที่มีปัญหาด้วยการขนย้ายหรือ ไล่อ่อนหรือการจัดทำทางขวางผ่านไปยังพื้นที่ป่าใกล้เคียงซึ่งเป็นการแก้ปัญหาอย่างถาวรเพราะเจ้าหน้าที่จะทำการเคลื่อนย้ายชาวป่าที่เป้นปัญหาไปยังพื้นที่จัดสรรใหม่เป็นการเฉพาะ เช่น ปางช้าง หรือนำไปปล่อยในพื้นที่ป่าอื่นที่ไม่มีรายงานปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับชาว การเคลื่อนย้ายชาวป่ามีการดำเนินการแล้วในหลายประเทศ เช่น อินเดีย เคนย่า มาเลเซีย แอฟริกาใต้ อินโดนีเซีย อุกันดา และเวียดนามแต่เนื่องจากการเคลื่อนย้าย ชาวซึ่ง สัตว์ ที่มีขนาดใหญ่ จึงมี ขอจำกัดและอุปสรรคมากทั้งยังต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การดำเนินการเคลื่อนย้ายต้องมีผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนงานอย่างละเอียด นอกจากนี้ก่อนทำการเคลื่อนย้าย ชาวเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีความรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างทางสังคมของชาวในพื้นที่เป็นอย่างดีเสียก่อน และต้องเคลื่อนย้ายชาวที่เป็นครอบครัวเดียวกันทั้งโขลง